

MAROKKÓ

írta: BARNA ANDRÁS fotó: JURÁK ZSOLT

JURÁK ZSOLT

Újabb izgalmas kalandozáson vehettem részt Jurák Zsolt állandó utazási szakértőnkkel, akivel a témaválasztás aktualitását kivételesen most nem a tervszerűség, hanem egy baráti társaság marokkói utazásnak apropója adta. Hogy miért éppen Marokkóra esett a választásuk, az kiderül a következő emlékmorzsákból.

Nehéz

hitelesnek maradnia a tollforgatónak, hiszen a pandémia miatt a folytonosan változó állapotok következtében az utazási szabályok is akár naponta módosulhatnak. A Zsolttal történt beszélgetésem időpontjában Marokkó az egyik legkönnyebben elérhető célpontok közé tartozik, és bár közvetlen járat még nem repül az észak-afrikai országba, belépéskor elégséges a védettségi igazolvány felmutatása.

Zsolt a szó valós és átvitt értelmében is több oldalról megközelítette már Marokkót, így az országot

minden irányból igyekszik megmutatni nekünk, annak bájjával és ellentmondásaival együtt.

– **Barna András: Jellemzően mindig kiderül az első kérdés után, hogy hány alkalommal jártál az adott országban, hiszen rólad már tudni lehet, hogy valahol „egyszer” ott lenni legfeljebb csak a felszín kapargatását jelenti. Marokkóban hányszor voltál?**

– Jurák Zsolt: Bő tíz évvel ezelőtt voltam ott először, amikor egy a királyi városokat körbejáró utazáson vettem részt. Néhány évvel később Gibraltárról komppal mentem át Tangerbe, majd többször

megfordultam az országban a hajós utazásaim során is, mert az Amerikából érkező hajók általában megállnak Marokkó partjainál. Így jutottam el például Casablancába, illetve megfordultam Mekneszben is.

– **Ismerve téged, mindig van valami, ami miatt visszamész. Marokkóban mi volt ez a valami?**

– Azt gondolom, hogy az első utam volt a legmeghatározóbb élmény, akkor nagyon beleszerettem ebbe a kis észak-afrikai országba. Az ottlétem hivatalos programjának végén érkeztünk Marrákesbe, és ez a város óriási hatással volt rám. Szerintem maga a csodák városa, az óváros az agyaggal

tapasztott házaival és a fantasztikus főterével: a kigyóbúvölőkön, hastáncosokon, hennafestőkön kívül még millió más érdekesség is várja a turistákat. A piactéren nemcsak a forgatag színes, hanem egy-némely árus portékája is, bár olykor enyhén szólva is bizarr a látvány, hiszen nem minden nap nézel szembe nyüzött birkafejekkel. De ezen túllépve, ha az ember körbenéz, akkor a fűszerek, a bőrárúk és szőnyegek elképesztő kavalkádja mellett megtalálhatja és megkóstolhatja a világ legjobb datolyáit is, nincs a világon még egy olyan hely szerintem, ahol olyan finomat lehetne venni, mint itt. A Dzsema

el-Fna tér este a legizgalmasabb, amikor ott jártam, mindig úgy éreztem, mintha a keleti mesevilág valamelyik történetébe csöppentem volna bele. Szóval a tíz évvel ezelőtti utazásom koronájaként tekintek vissza Marrákesre, és persze bármikor szívesen visszamennék egy királyi városok (*Meknesz, Fez, Marrákes, Rabat*) körútra is. Ez utóbbi nyolc-tíz nap alatt kényelmesen körbejárható, és célszerű tavasszal vagy ősszel menni, mert akkor barátságos az időjárás. Az utazásaimat mindig igyekeztem ezekre az időszakokra időzíteni, az öt alkalomból csak egyszer voltam nyáron, de akkor szinte kibírhatatlan a hőség.

– **Bár lehet, hogy egy kicsit korán teszem fel a kérdést, de minden egyes elbeszélésedben karakteres szerepet játszik a gasztronómia vagy a térség gasztronómiája. Innen milyen élményeket hoztál haza?**

– Beszélgetésünk bármelyik szakaszában feltehetted volna ezt a kérdést, mindig ugyanaz lenne a válaszom. Őszinte leszek: bár a marokkói konyhának jó híre van, de nekem nem nagyon jön be az arab ízvilág a maga rettentő erős fűszerezettsége miatt. Amennyire szeretem az ázsiai, dél-amerikai, európai, abban is különösen az olasz konyhát, annyira távol

AZ ORSZÁG
NAGYSÁGÁNÁL FOGVA
NAGYON SOK HELYRE
LEHET REPÜLNI, ÉS
RÖVIDEBB UTAKON IS
REMEKÜL ÉREZHETI
MAGÁT AZ EMBER.

áll tőlem a marokkói. Még a szállodai svédasztalról is csak nehezen tudtam választani. Némiképp ellentmond ennek, hogy viszont részt vettem egy jól sikerült vacsorán, ahol az egyik helyi specialitásukat kóstolhattam meg, amit tazsin cserépedényben szolgáltak fel, rengeteg rizzsel, hússal a közepén. Őszintén jólesett, de aztán több napra elintézett, és ezen még egy pohárka unikum sem segített, így aztán továbbra sem kedveltem meg a konyhájukat.

– **Mi az, amit nagyon kedvelsz az élményeid tárházából?**

– Az építészet. Casablanca két dologról híres: az egyik a film, bár a forgatás nem itt zajlott, a másik pedig, hogy itt található az iszlám világ – Mekka

után – legnagyobb mecsetje. A II. Haszan 60. születésnapjára épült mecset valóban fantasztikus építészeti remekmű, minaretje a világon a legmagasabb, 210 méter. Ugyanakkor, amikor Marokkó kapcsán Casablanca felmerül, senkinek sem ajánlom meleg szívvel ezt a várost. Bár a turistahajók nagy számban kötnek ki itt – ami a film legendás hatásának köszönhető –, a várost nagy nyomor jellemzi, és látnivalókban sem nagyon bővelkedik az említett mecseten kívül. Egyébként két módon lehet vagy érdemes itt elmenni kirándulni: vagy befizet az ember egy szervezett útra, vagy ha szereti a kalandokat, akkor fogad egy helyi taxist. Én ez utóbbit választottam, így jutottam el a mecsethez is. Casablanca egyébként túlzottan távol esik az ország

jut az eszembe, ahol vízadagoló automaták voltak, üveg pohárral, amit a használó a végén elmosva visszatett. Nagyjából itt is így van, csak nem automata van, hanem vízárús és fémpoharak. A bazárban nem árt résen lenni, mert azt tudni kell az arabokról, hogy amíg azt látják, hogy üzleti potenciál van az emberben, addig a világ legkedvesebb vendéglátói, de ha reményvesztettekké válnak, akkor gyorsan megfordul a hangulatuk. Bár rutinos utazónak tartom magam, egy ilyen kényelmetlen helyzetbe én is belekerültem, aminek az lett a vége, hogy a piac végéig jött utánam az árús, szidalmak sorát szórva rám.

olyan gyönyörű részeitől, mint például a főváros, Rabat, vagy Meknesz és Fez, a királyi városok.

A fezi óvárosban órákig sétálhatunk, és megnézhetjük a híres bőrfestőket is. A magam részéről imádok arab bazároknak sétálni, de csak helyi idegenvezetővel, ami nemcsak egyfajta biztonságot ad, hanem abban is nyugodt lehet az ember, hogy nem téved el, amire egyébként nagy az esély akkor, ha egyedül kel útra az ember. Kikerülhetetlen alakjai ezeknek a bazároknak a vízárúsok, akik teljesen autentikus színfoltjai a helynek. A vízárúsokról egyébként egy kicsit a negyven évvel ezelőtti Olaszország

– **Aki túl akar nézni az óváros romantikáján, azoknak mit ajánlanál?**

– Marrákestől nagyjából másfél órányi autótúttal elérhetjük az Atlasz hegységet és környékét, ahol jó kis kirándulásokat lehet tenni. Gyönyörű kashbakokat (*kashba: négytornyú anyagerődítmény*) lehet megnézni, ahol szintén vannak nagyon hangulatos óvárosi piacok, amiket nem lehet kihagyni. A környék egyébként nemcsak a turistákat ihleti meg, hanem a filmeseket is. Számos nagy mozit forgattak itt, az Ali Babát egészen biztosan, és a Múmia egyes jeleneteit is.

– **A szállodákról még nem esett szó, pedig nálad hasonló prioritást élveznek, mint a gasztronómia.**

– Érdekes olyan típusú hoteleket keresni, amelyekben valóban azt érezzük, hogy Marokkóban vagyunk. Modern hotelek mindenhol vannak, itt is, de például Marrákesben a Dzsema el-Fna főtérről melletti Palota szálló olyan csodákba repíti az embert, ami kell ahhoz, hogy még közelebb érezhesse valaki magát a marokkói kultúrához. Egy-egy ilyen szálloda egyébként majdnem olyan, mint egy turistalátványosság. Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy mint minden más arab országban, nagyon alaposan górcső alá kell venni, hogy milyen hotelben szállunk meg, és miért mondja rá az útikönyv, hogy mondjuk ötszallagos, mert érhetik meglepetések az embert a minőséget illetően. Érzésem és tapasztalatom szerint ugyanis ezekben az országokban mintha nagyvonalúbban osztogatnák ezeket a csillagokat. Egy biztos: négy csillag alatt nemigen keresnek szállásmegoldást.

– **Rengeteg tapasztalattal a hátad mögött most milyen utazási tippeket és célpontokat javasoltál?**

– Igazából az, hogy az utazás célpontja Marokkó lett, tulajdonképpen a véletlennek is köszönhető. Mivel egy évvégi útról van szó, ezért a „mindenből egy kicsit” játszotta a főszerepet a tervezéskor, és nem volt releváns szempont például a tengerpart sem. Marokkóban pedig ott van Agadir, ami egy felkapott üdülőhely, ahol magam is eltöltöttem már néhány napot. Én inkább a látnivalók híve vagyok, de azért kiegészzek egy rövid semmittevéssel is. Agadirnak egyébként jó a tengerpartja és jók a szállodái is, de mégsem vetekszik mondjuk egy Maldív-szigetekkel, de ha már az ember ott van Marokkóban, akkor ez a hely egy nagyon jó lezáró akkordja lehet egy kirándulásnak.

Az ország nagyságánál fogva nagyon sok helyre lehet repülni, és rövidebb utakon is remekül érezheti magát az ember. Ha azonban egy ilyen utazásra csak három vagy négy napot szánunk, akkor mindenképpen Marrákes lehet a jó választás. A városban vannak olyan lehetőségek – egyébként Budapesten is –, amikor egy helyi idegenvezetőt fogadva pont úgy járjuk be az óvárosi részt, mint a helyiek, és így mi is bepilanthatunk a kulisszák mögé. Könnyen ámulatba esik ilyenkor az ember, hiszen egyszer jobbra,

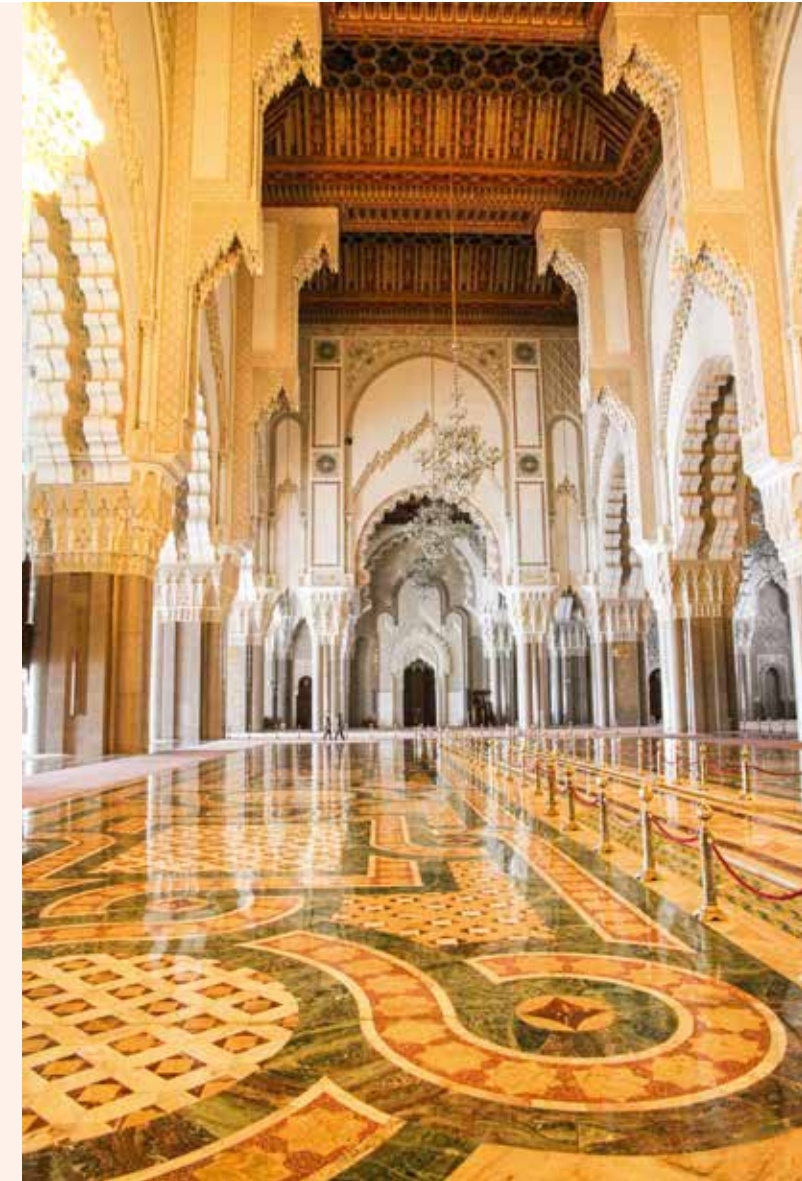
másszor balra fordulva mindig máshol bukkan ki, és soha nincs kétszer ugyanazon a helyen. Én többször is eljátszottam a gondolattal – bár nagyon jól tájékozodom –, hogyha most csak poénból lelépne az idegenvezető, akkor azt sem tudnám, hogy találjak ki ebből labirintusból. *(Nevet.)*

– **Nincs benned egy kis félsz ilyenkor?**

– Nem, semmitől nem kell tartani, abszolút rendezett a helyzet, csak éppen nem találnék ki a sikátorok labirintusából.

– **Ott tartottunk, hogy egyéni városnézés, helyi idegenvezetővel. Mi fér bele még ebbe a rövid időbe?**

– Egy olyan túra, ami úgy érinti az Atlasz hegységet, hogy a végén a csapat elérkezik a Szahara széléig is, ahol ha akarnak, tevékelhetnek is. Az élmények lezárásaként az utolsó napra kulináris élményeket terveztünk, amikor a csapat egy helyi séffel megy el majd piacozni. Megismerkednek a helyi fűszerekkel, zöldségekkel és gyümölcsökkel, a bevásárlás után pedig közösen elkészítik a menüsört. Egyébként egy ilyen programra a legközelebbi marokkói utazásom alkalmával én is el szeretnék menni, függetlenül attól, hogy nem a szívem csücske az ország konyhája. Ugyanis ennek a dolognak az az igazi varázsa, hogy jellemző-

en a főzés a helyi séf lakásán történik, ami további bepillantást ad a helyiek életébe, és még inkább testközelbe hozza az ország kultúráját.

Ha ezt a három-négy napot egy alaptúrának tekintjük az idő rövidségére való tekintettel, akkor ezekre aztán később rá lehet építeni külön-külön is

programokat, amiből én a király városokat nem hagynám ki semmiképp. Egyébként kiváló körutakat lehet találni a kinti arab utazási irodáknál is.

– **Talán, ha a beszélgetésünkből nem is domborodott ki erőteljesen, de azért a sorok között érezhető, hogy benned is van egyfajta megosztottság az országgal kapcsolatban, még akkor is, ha tapasztalt utazóként a helyén kezeled ezt a véleményed. Hogy összegeznél?**

– Lehet, hogy számszakilag a megosztottság ötven-ötven százalék, de ugyanakkor a látnivalók gazdagsága vagy akár a Dzsema el-Fna tér varázsa egyszerűen annyira átbillenti az ember véleményét, hogy az utazás végén szinte alig van, vagy már nincs is olyan, amit negatívumként lehetne említeni. Egy biztos, ahhoz, hogy az utazás jó legyen, nem árt körültekintőnek lenni, és mindemellett befo gadóan kell kezelni az arab kultúrát, és akkor egy sor csodával térhetünk haza. Azt gondolom, és ez a megá lapításom kifejezetten Marokkóra érvényes, hogyha valaki idekészsül,

az előtte mindenképpen nézze meg hangulatfokozónak az Aladdin című musicalt. Esküszöm, ez az előadás még jobban fel tudja húzni az utazást, mert a piacon sétálva tényleg azt fogja várni az ember, hogy elrohanjon mellette Aladdin, és ellopjon a zöldségárustól egy almát.